

інтенсивно діяти саме у молодому віці. Урбанізація, автоматизація виробництва, зниження фізичного і підвищення нервово-психологічного навантаження, інформаційні перевантаження – усі ці складові нашої доби, звичайно, різною мірою, але відбиваються на здоров'ї молодих людей.

Пропаганда здорового способу життя, що ведеться сьогодні на науковому та практичному рівнях, в основному не сприймається молоддю. Можна говорити про певний вакуум, який необхідно заповнити соціально і особистісно значущими орієнтирами. Одним із таких орієнтирів є організація засад здорового способу життя педагогами на різних рівнях професійної діяльності. Складові здорового способу життя включають елементи, які стосуються всіх аспектів здоров'я – фізичного, психічного, соціального і духовного. Найважливішими є: усвідомлення цінності здоров'я; відсутність шкідливих звичок; доступ до раціонального, збалансованого харчування; умови побуту; умови праці; рухова активність.

В науковій літературі цілком справедливо зазначається, що незважаючи на те, що на здоров'я сучасних підлітків та юнаків звертається увага в багатьох наукових процесах, ця проблема як об'єкт системного дослідження, все ще недостатньо розроблена як у теоретичному, так і в методичному аспектах. Останні дослідження з питань здоров'я підлітків та юнаків надзвичайно різнопланові, хоча частина з них відрізняється поверховістю суджень, внутрішньою суперечливістю й не містить теоретичної цінності.

Стан здоров'я є одним із вирішальних чинників формування особистості молодої людини. Він певною мірою визначає вибір майбутньої діяльності, можливість всебічного розвитку особистості, її соціального ствердження.

Отже, виходячи із вищенаведеного, проблема ефективної пропаганди здорового способу життя серед підлітків та юнаків є незаперечною та надзвичайно актуальною.

ДИНАМІЧНЕ ЛІДЕРСТВО – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК УСПІШНОГО РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Калініченко Л.І. (Полтава)

Величайшее призвание лидера – способствовать росту и развитию людей.

Джон Максвелл

Для успішного розвитку навчального закладу необхідні лідери. Саме вони надають сенсу діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу, ставлять все більш високі цілі, одночасно пробуджуючи бажання їх досягати.

У сучасних умовах лідерство має змогу підняти людське бачення на рівень більш широкого світогляду, піднести ефективність діяльності людини до більш високих стандартів, а також сформувані особистість здатну, досягти значних результатів за допомогою своїх неординарних здібностей. Процес лідерства дасть змогу вдосконалити внутрішньо-управлінську структуру відносин у навчальному закладі, забезпечити постійний рух уперед для досягнення найкращих результатів.

Актуальним стає вислів Джона Максвела:

Вміти виконувати роботу – обов'язок робітника.

Вміти навчати інших – обов'язок учителя.

Надихати інших працювати краще – обов'язок керівника.

Вміти робити і те, і друге, і третє – обов'язок істинного лідера.

Найкращі лідери завжди відрізнялись від інших головною якістю – умінням розробляти абсолютно чіткі плани й образи того, якою стане організація у найближчі роки. Кожен їхній крок розрахований на те, щоб наблизитись до бажаного передбачуваного майбутнього. Лідер сьогодні – це поєднання знань, розуміння, вміння, практичного досвіду, реалізації, дії, величезної внутрішньої сили, життєвої енергії, відповідальності, креативності, відкритості, гумору і любові. Він завжди на крок попереду решти. Лідер знає і розу-

міє сучасні світові тенденції, знаходиться в центрі найактивніших зон. Для лідера характерно «думаю – говорю – виконую – розвиваю – змінюю – створюю», і все це одночасно. Справжні лідери – це люди, які безпосередньо беруть активну участь в розвитку та формують зміни в сьогоденні [1].

Процес змін неможливий без спільних зусиль, і тому керівник як лідер шкільного колективу, має забезпечити результативний навчально-виховний процес через діяльність своєї команди [4]. Завдання виховання лідерів, розвитку їхніх навичок лягає на плечі не тільки директора освітнього закладу, а й на вчителів. Можна виділити багато факторів, які сприяють розвитку лідерського потенціалу учнів, але, мабуть, найголовніший – наявність учителя-лідера, здатного зацікавити своїм предметом, вибудувати його систему мотивації, переконати, підвищити самооцінку учня, стимулювати розвиток його сильних сторін, навчити працювати над слабкими сторонами, та й просити бути рольовою моделлю успіху в житті.

Слід зауважити, що і до вчителя висуваються нові вимоги. Адже в розкритті та розвитку лідерського потенціалу учнів дуже багато залежить і від особистісних характеристик вчителя, і від його педагогічних здібностей – наприклад, вміння стимулювати дискусію, коли учні навчаються генерувати ідеї, аргументувати та відстоювати свою точку зору, поважати думку інших, слухати і чути їх [2].

Розглядаючи динамічне лідерство з точки зору менеджменту необхідно, сказати, що ефективне лідерство є запорукою успішної діяльності навчального закладу, оскільки лідерство в управлінні – міцний впливовий механізм, який розповсюджується на діяльність усього навчального закладу. А тому проблеми динамічного лідерства є ключовими для досягнення організаційної ефективності. З одного боку, лідерство розглядається як наявність певного набору якостей у людей, які висувають себе в лідери, з іншого – це процес несилового впливу в напрямку досягнення організацією своїх цілей. Для лідерів також характерне бачення стратегії (обізнаність із філософією освіти, законодавчою та нормативною базою, особливостями розвитку місцевих освітніх систем, вміння прогнозувати розвиток школи, використовувати надбання світової педагогічної думки, готовність до змін тощо) [3].

Розвиток української державності, реформування в галузі освіти вимагають ефективного, компетентного керівництва закладами освіти та вчителів-лідерів, що забезпечить їх поступове зростання, а отже, задоволення потреб усіх учасників навчально-виховного процесу – вчителів, учнів, батьків.

Отже, сутність динамічного лідерства полягає в тому, що неформальні лідери повинні займати більш високу сходинку в управлінні певними освітніми процесами, ніж інші учасники навчально-виховної взаємодії, що дає змогу оптимально коригувати внутрішні і зовнішні впливи на неї та приймати ключові рішення відповідно до ситуації, яка склалася в даний момент.

Література

1. <http://ariom.ru>
2. И.Глуценко Лидерство и менеджмент в новом тысячелетии // Политехник. – 2004. - №3-4 С.9
3. Громовий В. Школа, школа... – К.: Плеяди, - 2004р. - С. 99
4. Пометун О., Середяк Л., Сущенко І., Янушевич О., Управління школою, що змінюється: poradnik sучасного директора. - К., - 2005. – 172с.

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС ТА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Калугін О.М., Панченко В.Г., Слета Л.О., Воробйова Н.П. (Харків)

Від викладачів вищої школи наразі вимагається спеціальний підхід до організації навчання, тому що нові вимоги до професійної і особистої культури